

Evaluatie 2010

Projectbureau Zeeweringen

Datum	28 maart 2011
Status	DEFINITIEF
Auteur	Y.M. Provoost
Kenmerk	PZST-R-11053 kw

Inhoud

1	Inleiding, doel en opzet	3
2	Aandachts- en verbeterpunten	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Opmerkelijke zaken in 2008	4
2.3	Verbeterpunten voor 2009	4
2.4	Aandachtspunten voor 2009	5
3	Hoe verder?	6
Bijlage 7		

1 Inleiding, doel en opzet

Zoals weer gebruikelijk de laatste jaren is over het jaar 2010 een evaluatie uitgevoerd. In dit rapport zijn de afzonderlijke evaluaties van de deelnemers aan het project samengevoegd en samengevat in verbeter- en aandachtspunten.

Een korte terugblik op 2010

Ook het afgelopen jaar is weer veel tijd besteed aan 'lesgeven' op onder andere middelbare scholen en de HZ.

Duurzaamheid begint nadrukkelijk aanwezig te zijn binnen het project. Naast al het hergebruik wordt er gekeken naar andere mogelijkheden om duurzaam bezig te zijn. Helaas blijven sommige pogingen hangen op de kosten.

Een item dat wel wat stof deed opwaaien was eco-engineering. Wel draagvlak ervoor maar moeilijk om in te passen binnen het project vanwege verschillende oorzaken.

Veel aandacht voor grondverbeteringen in 2010 zowel technisch als financieel. Een mogelijke oplossing is het gebruik van radar. Deze methode is in 2010 al enkele malen met succes toegepast op de dijk.

In 2010 is de overstap gemaakt van de 'huisspreadsheet' naar steentoets voor het ontwerpen van de dijkbekleding. Tevens wordt nu gebruik gemaakt van een overall veiligheidsfactor i.p.v. partiële factoren.

2010 is ook het jaar van de tarievenlijst bij de inschrijvingen. Ondanks uitloop in het proces zijn de vergunningen wel allemaal tijdig verkregen.

Ook voor Zeegras was 2010 een succesvol jaar. Net overigens als voor de digitale nieuwsbrieven die goed uit de evaluatie zijn gekomen.

De deelnemers aan het projectbureau-overleg (het management en de staf, de disciplineleiders en de vertegenwoordigers van de waterschappen) hebben begin 2010 een evaluatie opgesteld (deze verslagen zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd). De belangrijkste punten van de afzonderlijke evaluaties zijn samengevoegd in dit rapport.

De volgorde in dit rapport is zoveel mogelijk gebaseerd op het primaire proces van het projectbureau.

In deze rapportage wordt onderscheid gemaakt tussen 'verbeterpunten' (zaken waarvoor concreet acties worden afgesproken (bewaking vanuit het kwaliteitsteam)) en 'aandachtspunten' (zaken die ter harte genomen dienen te worden).

De stand van zaken wordt via de maandrapportage teruggekoppeld naar het projectbureau.

2 Aandachts- en verbeterpunten

2.1 Algemeen

In de bijlagen zijn alle gemelde aandachts- en verbeterpunten te vinden. In de volgende paragrafen volgt een opsomming (enigszins gegroepeerd) van in het oog springende punten en van punten die aandacht vragen.

De verbeterpunten worden omgezet in acties, de aandachtspunten zijn 'ter leeringh' (zie ook hoofdstuk 3).

2.2 Opmerkelijke zaken in 2010

De toetsing van basalt kan niet plaatsvinden tijdens de toetsing. Dat houdt in dat de resultaten tijdens het ontwerp kunnen wijzigen;

2.3 Verbeterpunten voor 2011

Eerder aanbesteden ivm mogelijke juridische stappen;
(Nog) meer tijd reserveren voor controle ontwerp en bestek;
Aanvullende gegevens tijdig verkrijgen;
(Technische) problemen bij dijkvakken eerder signaleren en de vragen eerder uitzetten, geldt ook voor extra breekwerk;
Digitale bestanden (bestek) beter controleren;
Bij keuze voor transport over water, nadrukkelijk de locatie van mosselpercelen meenemen;
Zorgen voor een omschrijving hoe aannemers aan moeten tonen dat alternatieve materialen (voor grondverbeteringen) voldoen, tevens duidelijkere omschrijving voor bijmengen breuksteen opstellen;
Eenduidig vastleggen wijzigingen t.b.v. projectbeheersing;
Heldere besluiten mijlpalen VO/DO in PBO (geen open eindjes);
Strakker sturen op voortgang door afwijkingen en consequenties integraal te bezien (RHO en PBO);
Verbeteren risicobeheersing (bespreken in Pbo, indikken lijsten, toetscoördinator enz);
Meer aandacht voor naleving Nb-wetvergunningvoorwaarden tijdens uitvoering;
Opstellen projectplannetje (ten minste T-G-O) voor ieder projectje/proef dat buiten scope valt en dit bespreken in Rho om haalbaarheid/wenselijkheid/ gevoeligheden te bespreken;
Ecologie nadrukkelijker betrekken bij de uitvoering; check zsm na oplevering werk;
Ecologie betrekken bij publieksgerichte ideeën;
Passende beoordeling ook via ontwerp;
Meer aandacht voor aansluitingen dijkvakken, voor constructies en voor herstel van verbeterde dijkvakken (bv inkassingen);
Afhandelen restpunten uitvoering en monitoren speciale oplossingen;
Afwijkingen registreren en in revisie verwerken;
...

Verbeterpunten voor 2011 uit 2009 (2008)

Meer aandacht voor ontwerp bij strandjes (keuze bekleding en trappen);
Zet een eenduidiger systeem op voor registratie documenten;
Tijdig overeenstemming verkrijgen over gebruik dijk en/of depotruimte;
Maak meer gebruik van GPS en vaste rasters;
Verbetering interne communicatie t.b.v. omgevingsmanagement

2.4

Aandachtspunten voor 2011

Bij niet voldoen aan contracteisen kan onomkeerbare schade ontstaan;
Score van basalt kan tijdens de ontwerpfase wijzigen;
Soms wordt intensief onderzoek gedaan tijdens het ontwerp naar afgekeurde bekledingen; dit zou al in de toetsfase moeten gebeuren;
Afstemming ontwerp - breekwerk kan beter, evenals het verwerken van alle gegevens;
Meer aandacht voor zorgvuldige keuze depotlocaties;
Aandacht voor kennis bij 1 persoon (bv inkoop);
Trachten snel weer een algemeen geaccepteerd beleid t.a.v. de onderhoudspaden krijgen of op andere wijze voorkomen dat dit risico's m.b.t. de planning oplevert;
Een goede informatie-uitwisseling tussen projectleiders en/of directieleden is essentieel;
Eenduidige werkwijze bij toezicht houden van RWS en WS;
Directie op de werken niet overrulen door afspraken die rechtstreeks tussen Kees & André en Bert en de directie/projectleiding van de aannemers gemaakt worden;
...

3 Hoe verder?

Vanuit kwaliteitszorg wordt een plan opgesteld waarin de in § 2.3 beschreven punten worden opgenomen.

Bij deze punten worden ook de verbetermaatregelen, de activisten en indien mogelijk de 'datum gereed' genoemd.

Wanneer het ingrijpende maatregelen betreft zal ook expliciet aandacht worden geschonken aan aspecten als geld, kwaliteit en informatie & organisatie.

Dit plan met verbeterpunten wordt voorgelegd aan het projectbureau-overleg.

....en natuurlijk ook dit jaar weer het vriendelijke verzoek om toch zeker de bijlagen te lezen.

Bijlage

Inhoud:

Management	B. Kortsmit	8
Toetsing	R. vd Voort	9
Ontwerp	G. Wijkhuizen	10
Bestek en Uitvoering	S. Vermunt	12
Evaluatie uitvoering	Y. Provoost	13
Projectbeheersing	A. v. Ginneken	15
Omgevingsmanagement	J. Perquin	17
Communicatie	A. McGovern	19
Onderzoek/innovatie	Y. Provoost	22
Ecolgie	R. vd Voort	23
Waterschap Scheldestromen	A. Marinisse	28

Management

B. Kortsmit

Allereerst hebben we weer gedaan wat we moesten doen en daar kunnen we trots op zijn. Zeeweringen is en blijft een sterk merk. dit mogen we koesteren maar moeten we ook bewaken. Zolang Zeeweringen doet wat het belooft te doen, komt niemand eraan. Ons succes is een garantie voor ons werk.

Afwijkingen:

In tegenstelling tot voorgaande jaren (10%) hebben we in 2010 veel meer afwijkingen gehad (20%). Deze zaten vooral in grondverbeteringen en situaties buiten anders dan verwacht (kreukelbermen, niveaus, onderlagen,.....).

Een paar vragen komen op:

- wij hebben toch een prestatiecontract?
- tot welk niveau mag ik verwachten dat een aannemer vooraf controleert hoe de werkelijke situatie erbij ligt?
- moeten we dit niveau verhogen? een rekenvergoeding?
- is onze informatie ook alleen maar ter informatie?
- hoe goed zijn de beheergegevens?
- hoe goed controleren wij vooraf of alles klopt?
- wat is nu beter: RAW of prestatiecontract?
- wat voor invloed heeft onze SCB ontwikkeling hierop?

Ook hoe beheersen wij het prijsniveau van de afwijkingen? Wij zitten vast in de tijd en vaak ook nog gebonden met afspraken. Hebben wij vooraf ruimte in de planning om afwijkingen in de tijd op te vangen?

Aanbestedingen:

Dit jaar hebben we veel juridisch gedoe met aanbestedingen te kort voor de start (en zelfs na de start) van de werken. Moeten wij niet eerder aanbesteden? Wat betekent dit in de voorbereiding? Vergunningen, ontwerpen etc?

Relatie opdrachtgever en opdrachtnemer:

Wat mag ik verwachten van aannemers die al jaren voor ons werken, die de gevoeligheden in de tijd, in de omgeving, in onze documenten kennen? Wat gebeurt er bij de inlichtingen? Er zijn aannemers die standaard niet komen. Moeten we dit meer gaan sturen? Moeten we meer discussie uitlokken? Zijn aannemers open naar ons voor de aanbesteding? Zijn vragen en antwoorden standaard openbaar? Of kan dit ook vertrouwelijk?

SCB:

Afgelopen jaar hebben we een grote stap gemaakt. Prima. we hebben samen met onze aannemers nog een grote stap te maken. Ook prima. daar zijn we mee bezig.

Vergunningen en voorwaarden:

De voorwaarden resulteren in contracteisen waaraan moet worden voldaan, bij niet voldoen aan deze eisen kan onomkeerbare schade ontstaan. Dus niet reparabel!!

Hier moeten wij, onze projectleiders als belangrijkste schakel naar onze aannemers ons goed van bewust zijn, bij de start van de werken expliciet maken en er altijd op letten.

Toetsing

R. vd Voort

De controletoetsingen zijn in 2010 conform planning uitgevoerd. Voor 2011 (2014-trajecten) en 2012 (2015-trajecten) zijn geen problemen te verwachten, er is al een groot deel van de controletoetsingen gereed.

Aandachtspunt is de toetsing van basalt. In veel gevallen staat deze op "nader onderzoek" (door SteenToets 2010) omdat in het ontwerp deze basalt kan blijven liggen. De toetsscore is hier afhankelijk van de bovenliggende bekleding en kan dus niet gedurende de toetsing zelf bepaald worden.

Een ander aandachtspunt is dat afgekeurde delen van de dijktrajecten bij het ontwerp na intensief onderzoek wel goed worden getoetst. Dit betekent dat er bij de controletoetsing in een aantal specifieke gevallen naar de score "nader onderzoek" moet worden gegrepen.

Het breekwerk en de kleiboringen t.b.v. de toetsingen lopen op schema.

De revisietoetsingen lopen achter op planning. Een inhaalslag wordt voorlopig niet verwacht. Dit is mede afhankelijk van de verwerking van revisiegegevens in de data van het waterschap.

Controle- en revisietoetsingen worden uitgevoerd met het "oude" SteenToets versie 4.5. Pas als vlakken een score "goed" hebben of op de grens zitten worden ze met SteenToets 2010 getoetst.

De controletoetsingen hebben naast de technische gegevens per dijktraject ook aandacht voor omgeving, cultuurhistorie, schorren en slikken en zeegras. Dit wordt in het verdere ontwerpproces goed meegenomen.

Ontwerp

G. Wijkhuizen

TERUGBLIK ONTWERP

Dijkvakken

In 2010 zijn de ontwerpen van de volgende dijkvakken (uitvoering 2012/2013) afgerond:

- Oostelijke Sloehavendam / Schorerpolder [W31]
- Stavenissepolder, Nieuwe- Annex- Stavenissepolder [32]
- Dijk Walsoorden [W37]
- Wilhelminapolder, Oost-Bevelandpolder [51]
- Roggenplaat
- Hoedekenskerke restant [W4b]
- Hollarepolder, Joanna Mariapolder [27/28] (2013)

In de diverse ontwerpersoverleggen is het volgende naar voren gekomen:

Tijd

- Ontwerpnota's 2012 zijn op tijd afgerond.
- Soms nog te weinig tijd gereserveerd voor toetsingen van ontwerpnota's.
- De publicaties van de bestekken zijn wat uitgelopen in tijd. Dit had voornamelijk te maken met het verwerken van meetgegevens en aanvullende vragen die in een laat stadium kwamen. Door de vertraging is er ook meer druk op de planning voor ontwerp (uitvoering 2013).

Kwaliteit

- Voor het ontwerp wordt alleen nog steentoets gebruikt en niet meer de spreadsheet ontwerp. Ontwerpers geven aan dat dit goed werkt.
- De systematiek voor het verwerken van (grote hoeveelheden) aanvullende meetgegevens is soms nog niet helemaal duidelijk.

Informatie

- Er zijn regelmatig vragen/problemen mbt pacht/eigendom zaken.
- Voor het (besteks)tekenwerk 2011 zijn veel aanvullende profielmetingen gedaan. Tevens veel aanvullende breekpunten/kleiboringen gemaakt. De bestaande situatie is beter in kaart gebracht.
- Afstemming tussen veld/meetwerk en ontwerpers kan beter.
- Adviezen soms nog niet op tijd/up-to-date voor overleggen.

Capaciteit

- Capaciteit ontwerp/tekenwerk was voldoende.

VOORUITBLIK ONTWERP

Dijkvakken

De volgende dijkvakken (uitvoering 2013) worden in 2011 afgerond:

- Borrendamme Polder Schouwen, Cauwersinlaag, Havenkanaal West [8]
- Bruinissepolder tot Grevelingendam [2]
- Oude polder St Philipsland incl. St Philipsland [23/24]
- Karelpolder, Nieuwlandepolder 42]
- Oud Noord Bevelandpolder, Inlaag NN Bevelandpolder [56]
- Breskens

Daarnaast worden in 2011 de volgende nieuwe dijkvakken (uitvoering 2014) in ontwerp genomen:

- Polder Vierbannen van Duiveland, Klein Beijerenpolder [13]
- Haven Burghsluis Koudekerksche inlaag [2]
- Slaakdam Prins Hendrikpolder, Krabbekreekdam [25]
- Anna Vosdijkpolder, Moggershilpolder [30]
- Nieuwe- Annex- Stavenissepolder, Noordpolder [33]
- Wilhelmina, Zandkreek, Anna- Kats-, LA Polder [52]

Tijd

- Extra vragen voor capaciteit van ontwerpers/tekenaars tijdig signaleren.
- Meer tijd reserveren voor controle op ontwerpnota's: collegiale toets/Harm/Gert Jan/Hans.

Kwaliteit

- In het PBO is afgesproken dat er geen zaken open moeten blijven staan in de ontwerpnota's: in principe geen wijzigingen na vaststelling PBO.

Informatie

- Er zitten vaker lastige stukken in de dijkvakken: Vroegtijdig signaleren, vragen zo snel mogelijk uitzetten bij betrokken instanties/personen.
- Voorbespreken en opstellen planning metingen/breekpunten.

Capaciteit

- De ontwerpcapaciteit voor 2011 is voldoende.
- De tekencapaciteit 2011 is in overeenstemming met de behoefte.

Bestek en Uitvoering

S. Vermunt

De publicaties van de bestekken voor de werken 2011 zijn wat uitgelopen in tijd. Dit had voornamelijk te maken met het verwerken van meetgegevens en aanvullende vragen die in een laat stadium kwamen. Gebleken is dat de controle van de digitale tekenbestanden onvoldoende is. Wel van belang omdat bestanden ook digitaal meegegeven worden aan aannemers. Bram en Gert Jan zullen dit in januari met Marco bespreken.

Het jaar 2010 was een uitzonderlijk jaar voor wat betreft het opgetreden meer werk. De grootste klappers zaten hem in afwijkende nulsituaties en onvoorziene grondverbeteringen. Verbetermaatregelen zijn reeds genomen. Het beter weergeven van de nulsituatie wordt al voor een groot deel bereikt doordat er veel aanvullende profielmetingen zijn gedaan en veel aanvullende breekpunten zijn gemaakt. De 100-meter profielen worden bijlage bij het contract. Om de kosten voor onvoorziene grondverbeteringen binnen de perken te houden is een tarievenlijst voor meer en minder werk bij het contract gevoegd. De invoering van een tarievenlijst heeft vervolgens tot een arbitrage geleid. In 2011 zal in samenspraak met IMG bekeken worden hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden.

SCB is in 2010 doorgevoerd op 5 van de 7 contracten. De werking op de verschillende contracten was met het leertraject in het achterhoofd doorgaans positief. Op 1 contract (Schelphoek West) was veel bijsturing van de aannemer nodig. In 2011 zal aan deze contractbeheersing nog het nodige worden bijgeschaafd. Tevens zal worden overgestapt van de UAV naar de UAV-GC omdat deze beter aansluit bij het neerleggen van de kwaliteitsborging bij de aannemer. De ligging van een depot in de nabijheid van een aantal woningen heeft tot veel overlast geleid. In de toekomst goed kijken naar keuze voor de depotlocatie en dijkovergangen.

Bij de Oosterlandpolder heeft de transportroute tot veel commotie geleid. In de contracten 2011 is de tekst aangaande de transportroute nog verder verduidelijkt.

Het lossen van breuksteen nabij mosselpercelen blijkt geen goed idee te zijn. Voortaan de aanwezigheid van mosselpercelen meewegen in het al dan niet voorschrijven van transport over water.

In 2010 is er veel discussie geweest over het al dan niet aanwezig zijn (en mogelijk hergebruik) van een bestaande kreukelberm. De bestaande situatie sloot in een aantal gevallen niet aan bij de op tekening weergegeven arceringen. Voor 2011 zijn de tekeningen en bestekstekst hierop aangepast.

Het op de juiste hoogte terug aanbrengen van schor en voorland is niet overal goed gegaan. In 2011 zal hier meer aandacht aan worden gegeven.

Evaluatie uitvoering

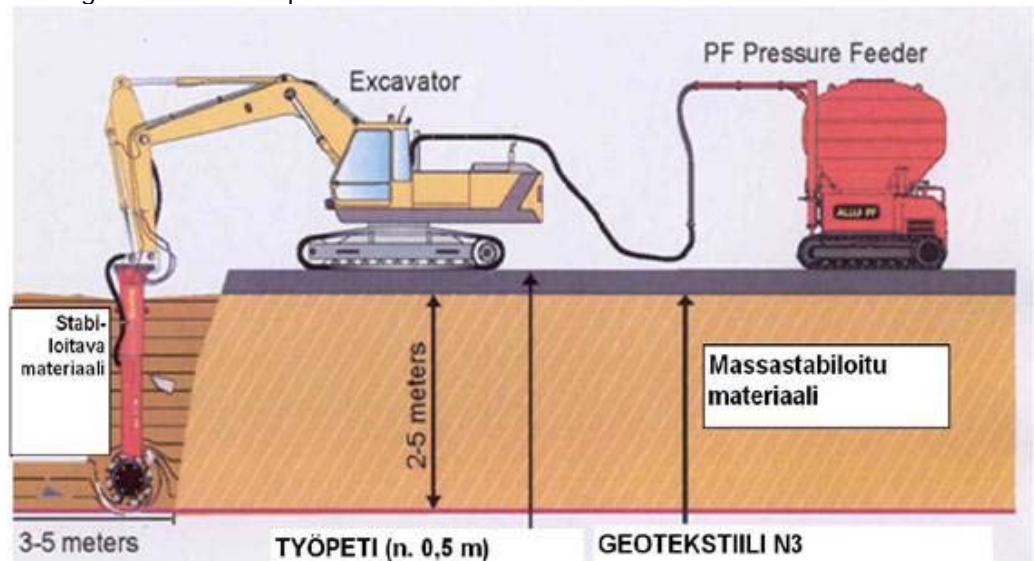
Yvo Provoost

A.1 GeoCrete (Yerseke)

Als 'noodoplossing' is GeoCrete toegepast als grondverbetering bij Yerseke. Resultaten zijn bevredigend. Gebruikt materieel was te groot/zwaar, maar dat kan in de toekomst anders (als we tijdig de vraag uitzetten). Kosten lijken lager of vergelijkbaar met toepassen van slakken. Je hoeft echter geen grond af te voeren bij toepassing van GeoCrete.

Komend jaar kijken of er verschilzettingen zichtbaar zijn met de omringende vakken. Daarna beslissen of het een wenselijke methode is voor grondverbeteringen.

TerraStab (verwerken GeoCrete) heeft n.a.v. Yerseke gezocht naar geschikter materieel. Dat hebben ze gevonden (zie plaatje). In januari/februari vindt een overleg met TerraStab plaats.

Bijmengen vol en zat penetraties

Tot nu toe wordt gesteld tot 50% van het volume/oppervlak bijmengen met (gebroken) blokken of natuursteen.

Vanuit verschillende hoeken wordt geadviseerd om niet meer bij te mengen dan ca. 50%. Bij teveel bijmengen met betonproducten bestaat de kans dat het gewicht van de overlaging niet meer voldoende is om eventuele overdrukken te weerstaan. Bij het bepalen van de sterkte grafieken is eveneens uitgegaan van gebruik van natuursteen. Daarnaast bestaat ook de kans dat het 'bijmengmateriaal' een minder goede hechting met gietasfalt heeft dan de standaard breuksteen.

Opletten voor de afmetingen van de zuilen/blokken die gebruikt worden als 'bijmengmateriaal', die mogen niet groter (dus zowel breedte als lengte) zijn dan de Dn50 van de gewenste breuksteen (dus ongeveer 25cm bij 10-60kg). Die afmetingen zijn belangrijker dan de M50 (die de meeste mensen ook niets zegt).

De extra hoeveelheid gietasfalt (omdat de gradatie van de sortering niet meer zo mooi is) die wordt gebruikt lijkt qua kosten op te wegen tegen de geringere hoeveelheid breuksteen die nodig is.

Rodense

Proef met deze zware steen is uitgevoerd bij Schelphoek.

Weinig tot geen breuk en fijne fractie. Door hoger gewicht ligt de steen stabiel tijdens uitvoering.

Steen is per volume duurder vanwege hogere dichtheid. Door rekening te houden met deze hogere dichtheid is dit wellicht teniet te doen.

Eventueel zou dus weer 5-40kg toegepast kunnen worden. De vraag is dan of dit bij gebruik als gepenetreerde breuksteen goed in te gieten is.

Dunnere laagdiktes lijken zondermeer toepasbaar.

De begroeiing van de Rodense wordt door Imares gemonitord.

Afstrooien vol en zat

In 2011 wordt een veldbezoek uitgevoerd met ecologen en technuten. De meeste dijkvakken (zowel geborstelde koppen als afgestrooid) gaven een goede wiergroei te zien. Sommige vakken zelfs meer van voor de verbeteringswerken.

Projectbeheersing

A. v. Ginneken

Baseline- en wijzigingsbeheer/financieel beheer

Wijzigingen kunnen beter eenduidig vastgelegd en gerapporteerd. Mede hierdoor was de kasprognose lastig te maken en aan de lage kant bij T2. Het betreft veelal wijzigingen die leiden tot onttrekking risicoreservering als gevolg van afwijkingen van bestaande situatie die resulteren in contractwijzigingen.

Verbetermaatregel

- VTW-tool (voorstel tot wijziging) testen en projectspecifieke afspraken maken
- Uitrollen
- Automatische koppeling met vernieuwde projectendatabase

Planning

Twee werken 2011 vertraging door optredende risico's.

Planning geactualiseerd incl grotere buffers voor aanbestedingsperikelen.

Verbetermaatregelen

- Heldere besluiten mijlpalen VO/DO in PBO (geen open eindjes)
- Strakker sturen op voortgang door afwijkingen en consequenties integraal te bezien (RHO en PBO).

Risicomanagement

Diverse risico's opgetreden met gevolgen voor tijd en geld (zie boven).

Zie evt input evaluatie andere disciplines voor betere beheersing. Wat doen we bv om bestaande situatie beter in kaart te brengen, tarievenlijst etc

Projectrisico's geactualiseerd. Prioritering volgt.

De contractrisico's cf contractbeheersplan geïnventariseerd en geactualiseerd als basis voor toetsen.

Verbetermaatregelen:

- Projectrisico's/maatregelen levendiger maken: maandelijks top in PBO, voor elke T nieuwe weging, actualisatie in risicodatabase/projectendatabase .
- Indikken lijst contractrisico's
- Gebruik maken/toetsen risicomanagement ON
- Borging kwaliteit toetsen en relatie risico's door toetscoördinator (mbv UR-SCB)

Informatievoorziening OG

Over algemeen wordt OG tijdig betrokken bij afwegingen.

Verbetermaatregel:

- Formaliseren besluiten en structuur gesprekken obv projectrapportage.

Secundaire inkoop

Inkooptaken belegd bij beperkt aantal mensen. Kwetsbaar bij uitval!

Verbetermaatregel:

- back-up IKD-er(inkoopdossier/ATB)

Omgevingsmanagement

J. Perquin

Terugblik (willekeurige volgorde)

- Alle reguliere vergunningen/goedkeuringen t.b.v. de werken in 2011 zijn tijdig verkregen.
- Langs alle transportroutes zijn weer bouwkundige vooropnames gedaan. Bij geen enkel pand of object is schade ontstaan als gevolg van onze transporten of werkzaamheden.
- Het aanwijzen en aanleggen van depotlocaties blijft een knelpunt (was in 2009 ook al zo). Opvallend was de zeer ongelukkige keuze van het depot Breedsendijk bij Yerseke. Dit heeft veel klachten van een omwonende opgeleverd.
- De voorheen strakke planning van het hele proces (van ontwerp tot uitvoering) wordt al bij ontwerp te makkelijk losgelaten. Daarnaast worden wijzigingen na afronden ontwerpnota te makkelijk geaccepteerd. Hierdoor ontstaan te veel onzekerheden en uitloop op de planvoorbereiding. Deze is immers aan wettelijke termijnen gekoppeld en kan dus niet bekort worden.
- A.g.v. bovenstaand punt ontstaat ook uitloop op aanbesteding. Dat heeft weer tot gevolg dat, bijv. a.g.v. arbitrages, werken (te) laat starten en dat heeft weer zijn weerslag op de omgeving.
- Door de discussie aangaande het strand en onderhoudspad bij Ossensisse, de beleidsnotitie "Daar bij de waterkant" en het gewijzigde politieke klimaat is de houding van het waterschap t.a.v. de onderhoudspaden (en de inrichting daarvan) gewijzigd. Dit lijkt voor extra risico's t.a.v. de planning te gaan zorgen a.g.v. juridische procedures.
- A.g.v. de vooroverbestorting stond een tijdlang het gebruik van staal- en fosforslakken ter discussie. Voor Zeeweringen lijkt deze discussie niet meer te spelen.
- Binnen uitvoering hebben zich een aantal incidenten voorgedaan waarbij de Nb-wetvergunningen niet werden nageleefd. Hierdoor is de houding van de provincie t.a.v. het projectbureau kritischer geworden.
- Er is onduidelijkheid over hoe besluitvorming rondom projecten die niet binnen de scope (Rijke Dijk, etc.) vallen plaatsvindt en over hoe deze projecten beheerst worden.
- Herstelopgave Bruinisser Inlaag stuitte op maatschappelijke en bestuurlijke weerstand en is daardoor stopgezet. Er wordt gezocht naar een alternatief.
- Verplaatsen zeegras: Ondanks schade aan materieel is de verplaatsing van zeegras uit Viane en de Krabbenkreek Noord in 2010 succesvol verlopen. Ook de proef met schelpen in het kader van de KRW bij Viane is geslaagd. Vooral locatie Roelshoek doet het erg goed, met veel uitzaaiingen. Onverwacht doet ook de locatie Dortsman (planten in 2007 en 2008) het in 2010 opeens weer goed. Minpunt is de schade aan natuurlijk zeegras door Zeeuwse Stroom aangericht in de werkstrook Oosterlandpolder.
- Visserij: Acties lopen om contact met visserij verder te verbeteren, naast individueel aanschrijven wordt gebruik gemaakt van nieuwsbrieven etc. binnen de branche-organisaties. Minpunt is dat gegevens van LNV moeizaam bij ons komen (bij de

Meetadviesdienst), risico is dat de kaart met visvakken en mosselpercelen opgezet door de Meetadviesdienst gedateerd raakt.

- Cultuurhistorie: Cultuurhistorie is een volwaardig onderdeel geworden van het ontwerpproces.
Veel goodwill door cultuurhistorische dag in juni met betrokken partijen en heemkundeverenigingen.
Volwaardig partner in Ruimtelijk Planoverleg met , 1 maal de plannen toegelicht.
Cultuurhistorische kaart is aangevuld met Westerschelde noordoever.

Vooruitblik/verbeterpunten (willekeurige volgorde)

- Strakkere sturing op proces nodig om in de planning gecreëerde ruimte niet al voor in het proces op te souperen.
- Meer aandacht voor aanwijzing depots (tijdig en rekening houdend met omgeving).
- Meer aandacht voor naleving Nb-wetvergunningvoorwaarden tijdens uitvoering.
- Streven naar een projectplannetje (ten minste T-G-O) voor ieder projectje/proef dat buiten scope valt en dit bespreken in Rho om haalbaarheid/wenselijkheid/gevoeligheden te bespreken.
- Trachten snel weer een algemeen geaccepteerd beleid t.a.v. de onderhoudspaden krijgen of op andere wijze voorkomen dat dit risico's m.b.t. de planning oplevert.

Communicatie

A. McGovern

Externe communicatie

De volgende producten ondersteunden in 2010 de externe communicatie en droegen bij aan een publieksgericht imago voor projectbureau Zeeweringen:

- o Huis aan huiskranten;
 - o Bij aanvang van de werken edities per dijktraject;
 - o Bij einde van de werken één editie voor alle dijktrajecten;
 - o Diverse flyers (met name voor de horeca/recreatiesector);
 - o Informatieborden dijktrajecten 2010;
 - o Actuele informatie op onze per 1 januari vernieuwde website www.zeeweringen.nl;
 - o Digitale nieuwsbrieven, voor elk dijktraject een editie;
 - o Artikel in de Kust & Zeegids;
 - o Gastlessen op 9 basisscholen in Wemeldinge, Kattendijke, Krabbendijke en Yerseke, incl dijkbezoek;
 - o Algemene brochure project Zeeweringen;
 - o Projectfilm 'Voor veilige dijken' (ook voor intern gebruik);
 - o Omgevingsplannen voor de dijktrajecten in uitvoering;
 - o (Persoonlijke)contacten met omwonenden en diverse doelgroepen (onder meer duikers);
 - o Informatiebijeenkomsten voor de werken 2010 in Yerseke, Wemeldinge en Krabbendijke;
 - o Berichten in diverse media als gevolg van de inzet op Free Publicity, verzending van persberichten en persoonlijk contact (woordvoering).
- Continu is over het project Zeeweringen informatie te vinden:
- o In en om het Watersnoodmuseum in Ouwkerk. In het museum staat een expositie. Buiten langs de dijk ligt de museumglooiing;
 - o In Fort Ellewoutsdijk: een expositie.

Evaluatie digitale nieuwsbrieven

Naar aanleiding van een in 2009 uitgevoerd onderzoek naar de beleving van de externe communicatiemiddelen, werd in 2010 hoog ingezet op informatievoorziening via digitale nieuwsbrieven. Na afloop van de werken 2010 is vervolgens onderzocht hoe deze nieuwsbrieven anno 2010 gewaardeerd worden. Uit dit onderzoek blijkt dat niet alleen omwonenden van dijktrajecten de informatie op prijs stellen maar dat dit ook door bijvoorbeeld duikers en andere recreanten gewaardeerd wordt. Met uitzondering van wensen voor meer beeldmateriaal zijn er nauwelijks verbeterpunten. We gaan daarom in 2011 grotendeels op dezelfde manier door.

Vorbereiding 2011

Eind 2010 werd gestart met de voorbereiding van communicatiemiddelen als huis aan huiskranten en informatieborden voor de werken in 2011. Op 16 november en 7 december vonden 2 informatiebijeenkomsten plaats voor de dijkversterking Gat van Westkapelle.

Interne communicatie

Ten behoeve van de interne communicatie verschenen:

- o Zeeweringenkrant (editie 32);
- o Digitale Nieuwsblokken.

Op 4 maart konden medewerkers van projectbureau Zeeweringen en waterschap een presentatie bijwonen over de nieuwe Waterwet die eind 2009 in werking trad. Van dit aanbod werd goed gebruik gemaakt.

In 2010 bleek dat ons project voor wat betreft omgevingsmanagement en communicatie ook binnen Rijkswaterstaat dienst Zeeland goed bekend staat. Tweemaal werden we uitgenodigd om onze kennis te delen. Een keer ging het daarbij om een overleg met collega's van Rijkswaterstaat dienst Zeeland, ten behoeve van omgevingsmanagement/communicatie in het algemeen; in een ander geval betrof het een specifiek project: de dijkversterking bij Terneuzen.

Evenementen

In 2010 vonden 2 persexcursies plaats. Op 8 april gebeurde dit op Schouwen-Duiveland. Op het werk Schelphoek-West ontvingen we journalisten van Omroep Zeeland, PZC en regionale media van Schouwen-Duiveland; op 19 april bezochten journalisten van media uit de omgeving van Beveland het dijktraject Stormesandepolder in Wemeldinge. Doel van de bijeenkomsten was de journalisten te informeren over (vooral ook de achtergrond van) ons project en de relatie verstevigen. De opkomst was goed en de deelnemers gaven blijk van waardering voor het initiatief, waardoor we mogen spreken van een goede investering.

Op 28 april organiseerde projectbureau Zeeweringen samen met waterschap Zeeuwse eilanden en de Delta Academy van de Hogeschool Zeeland, de sinds 2009 jaarlijks terugkerende Kustexcursie. Honderd (toekomstige) studenten Civiele Techniek en Aquatische Ecotechnologie, scholieren MBO en leerlingen HAVO/VWO maakten kennis met techniek, ecologie, gebiedsontwikkeling en klimaataspecten. Zij bezochten van het project Zeeweringen het dijktraject Schelphoek West.

Op 7 juli brachten buitenlandse studenten een bezoek aan dijktraject Oosterlandpolder. Het bezoek vond plaats in het kader van een door de universiteit van Twente georganiseerde 3-daagse studieexcursie. Doel van deze excursie was een kennismaking met Watermanagement in Nederland. Het bezoek aan ons project was vooral interessant voor het programmaonderdeel 'Flood Hazard en Risk'.

Op 18 september organiseerde projectbureau Zeeweringen De Zeeuwse variant van de Dag van de Dijk in Yerseke, daarmee aansluitend bij het landelijke V&W-evenement. Rijkswaterstaat en waterschap zetten op deze dag een aantal projecten in de kijker. Hoewel de toestroom van publiek enigszins tegenviel, behoorden we met een geschat aantal van 400 bezoekers toch tot de landelijke top. De stand van ons project werd door de bezoekers druk bezocht en goed gewaardeerd. Daarmee werd ons doel -informeren over- en draagvlak creëren voor ons project behaald.

Overig

De afdeling Communicatie adviseerde met betrekking tot communicatie over de voorgenomen realisatie van de Herstelopgave. Concreet kreeg dit vorm in een communicatieplan.

Vooraf tijdens de uitvoering van de werken werd tijd gestoken in de behandeling van vragen/klachten en het verstrekken van informatie. Opvallend is de constatering dat het aantal klachten in 2010 aanmerkelijk minder was dan de jaren ervoor. Naast mogelijke inzet voor een publieksvriendelijke aanpak door de opdrachtnemers mogen we dit resultaat wellicht ook toeschrijven aan onze uitgebreide informatieverstrekking richting omwonenden.

In 2010 verrichtte bureau Alterra uit Wageningen in opdracht van de afdeling Verkenningen en Innovatie van de Waterdienst een studie naar de tevredenheid onder de bevolking met de hoogwaterbescherming. Helaas is het projectbureau Zeeweringen bij de opzet van het onderzoek niet betrokken, waardoor de kans ontbrak enkele vragen toe te voegen over ons project. Het enige gegeven dat we uit het rapport kunnen opmaken is dat van de ondervraagden 78% het projectbureau kent. Op zich geen onverdienstelijke score.

De afdeling Communicatie zorgt ervoor dat op websites van relevante projecten informatie over het project Zeeweringen verschijnt. Een voorbeeld daarvan is de website van Nederland Leeft met Water. In 2010 produceerde Nederland Leeft met Water voor een landelijke campagne radiospotjes. Een van deze spotjes werd gewijd aan ons project en was omstreeks juni 2010 regelmatig op de radio te horen.

Netwerken

De medewerkers van de afdeling Communicatie namen op 28 september 2010 deel aan de Landelijke Communicatiedag Water. Een uitstekende gelegenheid om met collega's uit het land ervaringen uit te wisselen en het netwerk te onderhouden.

Aandacht- en verbeterpunten

Het doel van de digitale nieuwsbrieven is primair om omwonenden snel van actuele informatie te voorzien. Een goede informatie-uitwisseling tussen projectleiders en/of directieleden is daarvoor essentieel. Hoewel 2010 ten opzichte van 2009 een verbetering liet zien blijft dit een aandachtspunt.

Deze evaluatie over 2010 geeft geen aanleiding om meer aandacht- en/of verbeterpunten toe te voegen.

Onderzoek/innovatie

Y. Provoost

Landelijk onderzoek

Door een andere opzet van het contract met Deltares is de financiële afhandeling sterk vereenvoudigd.

De controle van de detailadviezen voor de hydraulische belastingen gebeurt nu alleen nog op verzoek van PbZ. Deltares is hier niet tevreden over.

Randvoorwaarden

Producten worden nu rechtstreeks aan PbZ opgeleverd. Dit levert een aanzienlijk beter beheersbare planning op.

De belangrijkste wijzigingen zijn: verwerking nieuwe belastingfuncties, verwerking bodemprognose en de nieuwe correctiewaarden. Deze wijzigingen leverden nogal wat vragen op t.a.v. de golfsteilheid en de dieptebeperking van golven.

N.a.v. aanvullende vragen is meer tijd gevraagd van Svasek dan voorzien. Het contract biedt echter voorlopig nog voldoende ruimte.

WD heeft nog steeds niet de definitieve tabel met randvoorwaarden opgeleverd.

Duurzaamheid

In 2010 is in overleg met DI begonnen aan een pilot duurzaamheid bij Zeeweringen. Deze pilot zal in 2011 worden uitgevoerd. Daarnaast is overleg geweest met dienst Zeeland om te kijken of aangesloten kan worden bij het project duurzaamheid daar. De proef om zwavel beton te gebruiken is afgeketst op kosten.

Nieuwe producten

Vrij veel vraag geweest voor expertise en/of interesse voor nieuwe producten. Er zijn enkele testen uitgevoerd (Hillblock, Kleiberit, Berdingbeton), maar het onderzoek naar nieuwe producten loopt door in 2011.

Ecologie

In 2010 heeft een afstudeerder gekeken naar de mogelijkheden om eco-engineering een plek te geven binnen Zeeweringen. Ideeën voor poeltjes en voor nieuwe specifieke eco-toppen. Er zijn 2 vakken met eco-toppen aangelegd.

De inzet/inbreng van Deltares hierbij viel tegen. Voor 2011 is deze inzet alleen nog op basis van ad-hoc advies beschikbaar.

Overige zaken

De ontwerphandleiding is compleet gereviseerd.

Samen met dienst Zeeland is het project 'Sophia in zand' opgezet. Hierbij wordt gekeken of een dijkvak m.b.v. zand kan worden verbeterd i.p.v. nieuwe steenbekleding.

Andere beheerders/projecten

Ook in 2010 hebben we weer volop in de belangstelling gestaan van andere beheerders en projecten. Bezoek van/contact met Fryslan, Noord-Holland, Scheveningen, Grevelingen en Volkerak-Zoommeer.

Ecologie

R. vd Voort

Uitvoering

BELANGRIJKSTE AFSPRAKEN EVALUATIE 26-11-2009

Problemen of ecologische twijfel altijd melden bij trajectecoloog / Peter, bij vergunningen Roy.

Er blijkt soms een grijs gebied te zijn. Afgesproken wordt dat de trajectecoloog voor de eerste bouwvergadering een lijst opstelt met de belangrijkste ecologische punten en deze bespreekt. Van belang is dat er in dat lijst géén afwijkingen zitten ten aanzien van de vergunning in het kader van de Nb-wet of ten aanzien van het contract. Verder zou het goed zijn als de ecooloog in plaats van 1 maal op het werk 2 of zelfs 3 maal een ecologische check op het werk uitvoert. Voorafgaand contact met de projectleider, zodat ze samen "een rondje kunnen maken".

Vervolgafspraken: De ecooloog maakt een lijstje met belangrijke zaken voorafgaand aan de eerste bouwvergadering. De ecooloog voert minimaal 2 à 3 ecologische checks uit per uitvoeringsperiode (bij een hoge ecologische moeilijkheidsgraad kan dit meer zijn, bij een lage moeilijkheidsgraad minder).

Ecologie standaardpunt bij bouwvergadering, afschriften van verslagen naar trajectecoloog en Peter.

Dit wisselt per projectleider. Het tijdig opmaken en verzenden van verslagen zorgt dat een trajectecoloog en/of Peter de voortgang van het werk goed kan volgen en ecologische knelpunten eerder kan signaleren.

Vervolgafspraken: Ecologie is iedere bouwvergadering een punt op de agenda, de trajectecoloog is enkel bij de eerste bouwvergadering (of het startoverleg) aanwezig. Verslagen worden vlot na de bouwvergadering ook naar de trajectecoloog en Peter gezonden.

Ecooloog geeft vooraf aan bij welke werkzaamheden vanuit ecologie hij perse aanwezig wil zijn.

Omdat de trajectecologen vaak lange reistijd hebben dient dit goed te worden afgesproken. Indien snel een ecologische opinie gewenst is zit Peter dichtbij of zijn de trajectecologen telefonisch bereikbaar.

Vervolgafspraken: De trajectecoloog geeft zelf aan waar hij persé bij wil zijn. De projectleider zorgt dat de trajectecoloog tijdig weet wanneer deze werkzaamheden plaatsvinden.

STELLINGEN

STELLING 1: "VOORAF LEUK BEDACHT, MAAR IN DE PRAKTIJK..."

Zie je de investeringen voor ecologie nu eigenlijk wel terug? Er zijn nog nooit werken stil gelegd, dus uiteindelijk wel.

Schiet je niet met een kanon op een mug? De ecologen geven aan pragmatisch te werk te gaan. Wordt het belang van het kwartetoverleg niet onderschat? Dan kan uitvoering nog kritische kanttekeningen plaatsen bij mitigerende maatregelen en kan de trajectecoloog nog wijzigingen aanbrengen.

De bescherming van de veel voorkomende Kaardenbol of het aanleggen van een groot paddenscherm voor één rugstreeppad bij Gat van Westkapelle lijkt nogal overdreven. Er is nu eenmaal een wettelijk kader, maar de ecologen geven aan ook hier pragmatisch mee om te willen gaan (zaad verzamelen en naderhand zaaien, géén paddenscherm maar periodieke controle).

Op hoogte brengen van het schor op oorspronkelijk niveau is logisch, maar waarom het slik ook? De hoogte van het slik is van belang voor het bodemleven, een iets grotere verhoging is niet erg, maar een grote laag er op wel.

Vervolgafspraken: De provincie Zeeland (Bouke Bouwman) komt een gastles over de Natuurbeschermingswet verzorgen voor alle disciplines binnen het projectbureau. Uitvoering dient te beseffen dat het kwartetoverleg de laatste kans is om kritiek te uiten op mitigerende maatregelen, daarna start het proces van afronding van de toetsen en vergunningaanvraag en ter inzage legging.

STELLING 2: "HÉ, HET IS BOUWVERGADERING...! GISTEREN..."

De ecologen geven aan dat het per projectleider wisselt of ze tijdig voor de eerste bouwvergadering of het startoverleg worden uitgenodigd.

De ecologen vinden dat er vanuit de aannemer weinig interactie is tijdens de uitleg over ecologie.

Vervolgafpraak: Projectleiders nodigen tijdig trajectecologen uit middels een vergaderverzoek.

STELLING 3: "JE HOORT DE ECOLOOG, MAAR JE ZIET 'M NOOIT!"

Zoals bij stelling 1 reeds aangegeven zouden meerdere ecologische checks per dijktraject gewenst zijn, maar dan samen met de projectleider!

Van de Biggelaar wil dat men op zijn werken veiligheidsschoenen, hesjes en helmen draagt. Dit is een aandachtspunt voor de ecologen, hesjes en veiligheidshelmen zijn desgewenst te verkrijgen via Anne Marie.

Geen verdere vervolgfpraken.

STELLING 4: "LEUK, DIE ECOLOGISCHE CHECK, MAAR WAT MOET IK ER MEE?"

De ecologische checks en de verwoording in memo's (zowel de tussentijdse als de ecologische eindcheck) worden als nuttig ervaren.

De onderhoudsperiode loopt dan wel tot circa 1 mei a.s., maar de projectleider heeft liever een eerdere check omdat er dan nog materieel en mensen van de aannemer op de werken zijn.

Vervolgafpraak: Ecologische eindcheck zo kort mogelijk na de oplevering.

VERVOLGAFSPRAKEN

De ecooloog maakt een lijstje met belangrijke zaken voorafgaand aan de eerste bouwvergadering.

De ecooloog voert minimaal 2 à 3 ecologische checks uit per uitvoeringsperiode (bij een hoge ecologische moeilijkheidsgraad kan dit meer zijn, bij een lage moeilijkheidsgraad minder). De checks zo veel als mogelijk uitvoeren met de projectleider!

Ecologie is iedere bouwvergadering een punt op de agenda, de trajectecoloog is enkel bij de eerste bouwvergadering (of het startoverleg) aanwezig.

Verslagen worden vlot na de bouwvergadering ook naar de trajectecoloog en Peter gezonden.

De trajectecoloog geeft zelf aan waar hij persé bij wil zijn. De projectleider zorgt dat de trajectecoloog tijdig weet wanneer deze werkzaamheden plaatsvinden. De provincie Zeeland (Bouke Bouwman) komt een gastles over de Natuurbeschermingswet verzorgen voor alle disciplines binnen het projectbureau.

Uitvoering dient te beseffen dat het kwartetoverleg de laatste kans is om kritiek te uiten op mitigerende maatregelen, daarna start het proces van afronding van de toetsen en vergunningaanvraag en ter inzage legging.

Projectleiders nodigen tijdig trajectecologen uit middels een vergaderverzoek.

Ecologische eindcheck zo kort mogelijk na de oplevering.

Ontwerp

ECOLOGIE IS EEN LEUKE HOBBY MAAR VAL ER GEEN ONTWERPERS MEE LASTIG!

Ecologie wordt vooral gezien als randvoorwaarde voor het te kiezen soort bekleding. Is het voor planten en wieren allemaal wel noodzakelijk, willen we 30 km van hetzelfde wier? Het lijkt één soort, maar dit komt omdat de keuzetabel voor ontwerpers is vereenvoudigd. Toch blijft de reden van een keuze voor ontwerpers soms onduidelijk.

Het onderscheid tussen noodzaak en wens is niet altijd duidelijk (qua bekleding).

Dit is wel bespreekbaar en wordt uiteindelijk vastgesteld in het PBO.

Soms worden afwegingen door de ontwerper overruled door ecologische afwegingen. De ontwerper ervaart dit niet als duidelijk of voor de hand liggend. Ecologische adviezen dienen niet alleen voor behoud van de natuurlijkheid van de Oosterschelde, maar ook om het proces ten behoeve van vergunningverlening etc. te bespoedigen. Daarom wordt vaak de "veilige" kant gekozen bij de keuze van een type bekleding. Tijd (planning) is een essentieel onderdeel binnen PBZ.

Als bepaalde soorten een jaar niet voorkomen kan een bepaald ecologisch advies onnodig lijken, maar de ecologen maken gebruik van gegevens die hen voorhanden zijn en er moet een keuze gemaakt worden.

Onnodig dure maatregelen (als voorbeeld geldt de Levendbarende hagedis bij Inlaag De Val) laten zien dat ecologie soms inderdaad meer een hobby is dan een randvoorwaarde.

Conclusie: Momenteel gaat de keuzeafweging van bekleding op een goede manier, wellicht is af en toe verduidelijking vanuit ecologische hoek noodzakelijk. "Hobby"-maatregelen en wettelijk noodzakelijke maatregelen worden nu reeds gescheiden in de passende beoordeling en er wordt voorkomen dat deze – zoals eerder wel gebeurde – in de vergunning terecht komen.

Geen verdere actie benodigd.

ONTWERPERS ..., ZE HEBBEN BLIJKBAAR AANDELEN IN DE ASFALTINDUSTRIE

De ecologen vinden dit meevallen, er kan op positieve en constructieve wijze overlegd worden over het al dan niet toepassen van asfalt. Soms ontbreekt het de ecologen aan technisch inzicht waarom iets niet mogelijk zou zijn, maar dan wordt dit altijd besproken (meer dan voorheen).

Wordt er bij de keuze van bekleding gekeken naar kwaliteit of kwantiteit van de soorten flora en fauna.

Asfalt is nu eenmaal sterk, goedkoop, overlagen mag buiten het stormseizoen en het is onderhoudsvriendelijk.

Conclusie: Zie de 1^e stelling.

Geen verdere actie benodigd.

ZIJN ECOLOGEN WEL VOLDOENDE AANSPREEKBAAR?

Ecologen zijn voldoende aanspreekbaar, via e-mail, telefoon. Het is geen probleem dat ze fysiek (veel) minder aanwezig zijn binnen PBZ.

De meeste "1^e vragen" gaan naar Peter, hij is wel veel op kantoor aanwezig.

Conclusie: De ecologen zijn meestal 1 maal per maand (ecologenoverleg) fysiek aanwezig bij PBZ. Daarnaast zijn ze er bij relevante besprekingen en zijn ze goed bereikbaar.

Geen verdere actie benodigd.

EEN TRAJECTECOLOOG MOET TIJDIG WORDEN UITGENODIGD VOOR ÉN AANWEZIG ZIJN BIJ ALLE OVERLEGGEN AANGAANDE ONTWERP

Voor ontwerp komen de uitnodigingen tijdig, dit is anders bij uitvoering.

Aanwezigheid is afhankelijk van ecologische moeilijkheidsgraad van het dijktraject.

Kwartetoverleggen worden door Roy ruim van te voren ingepland. De ontwerper zit voor en de ecooloog maakt het verslag. De terugkoppeling en dergelijke verlopen prima.

De 1^e bouwvergadering vinden de ecologen belangrijk (vaak worden ze door uitvoering overigens laat uitgenodigd), het is van belang dat ontwerper en/of ecooloog de contracteisen verwoorden in deze vergadering (deze zijn vaak strenger dan de eisen uit de vergunning) benoemd.

Conclusie: De ecooloog is aanwezig als hij er moet zijn en hij wordt op tijd uitgenodigd.

Verdere acties: Bij uitvoering benadrukken dat de uitnodigingen voor diverse overleggen tijdig worden doorgegeven aan de ecooloog [actie Joris / Roy]. Voorafgaand aan de 1^e bouwvergadering kort overleg tussen ontwerper, projectleider en ecooloog om te voorkomen dat contracteisen / vergunningeisen richting aannemer anders worden verwoord [actie Gert Jan].

DE ECOLOOG MOET MEER DAN NU CHECKS UITVOEREN OP CONTRACT GEDURENDE VOORBEREIDING

Dit vindt nu pas in een laat stadium plaats (vaak na aanbesteding, dus te laat). "Meer checks" dienen "tijdige checks" te zijn.

Conclusie: De ecologen moeten eerder de kans krijgen te reageren op contracteisen met betrekking tot ecologie.

Verdere actie: Contractstukken tijdig naar ecologen zodat ze commentaarkunnen leveren, dit geldt ook voor de 1^e en 2^e Nota van Inlichtingen bij een contract voor zover betrekking op ecologische aspecten (als fasering) [actie Gert Jan].

DE ONTWERPER MOET MEER CHECKS UITVOEREN OP DE PASSENDE BEOORDELING / SOORTENTOETS IN HET VOORTRAJECT

Dit gebeurt nu niet, terwijl het goed zou zijn als een ontwerper relevante zaken aangaande ontwerp checkt (fasering, dijktraject, transportroute goed

opgenomen, etc.). Als het concept intern getoetst wordt door Peter en Hans dient het ook ter toetsing naar de ontwerper te gaan.

Wijzigingen achteraf (in het ontwerp) worden niet altijd gecommuniceerd richting ecoloog (achteraf is na de ontwerpnota).

Alle commentaar (zowel van waterschap als ecoloog) op de concept ontwerpbeschikking van het bevoegd gezag dient ook naar de ontwerper te gaan.

“Wenselijkheden” uit de Flora- en Faunawet moeten ook goed in het contract worden verwoord. Deze staan niet in de vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Conclusie: Het zou goed zijn als voortaan de ontwerper ook een check doet op de passende beoordeling / soortentoets. Daarnaast moeten ontwerpwijzigingen tijdig worden gecommuniceerd.

*Verdere acties: Tijdig communiceren ontwerpwijzigingen ná verschijnen ontwerpnota **[actie Gert Jan / ontwerper]**.*

*Concept passende beoordeling en soortentoets bij verzenden aan Peter en Hans voor interne toets ook voor commentaar zenden aan de ontwerper **[actie Roy / ecoloog]**.*

OVERIGE ZAKEN

Robert: detailadviezen zoals nu worden opgesteld zijn erg uitgebreid en kosten veel tijd. Kan dit bondiger voor de nog te schrijven 2015-trajecten? Vooral de tabellen met inventarisatie zijn erg veel werk, kan hier niet naar verwezen worden? Zowel ontwerpers als ecologen zijn hiermee akkoord.

Hans: soms duiken onverwacht trappen en parkeerplaatsen op, hoe kan dit? Een voorbeeld is de rare parkeerplaats bij de nol van Schelphoek-West. De ontwerpers vragen zich af of dit niet bij uitvoering thuis hoort. Trappen worden vaak besproken in het PBO, maar soms worden ze aangelegd op plaatsen waar het slik ontoegankelijk is. Bij het schrijven van een memo m.b.t. publieksgerichte voorzieningen voor het PBO is het dus raadzaam een ecoloog er naar te laten kijken. Bij wijzigingen in het ontwerp of de uitvoering is het altijd zinvol om een ecoloog te raadplegen.

Waterschap Scheldestromen

André Marinisse, Hans van der Sande, Ad Beaufort,
Leo Wisse, Ben van Eijk

Algemeen

- zorg voor zoveel mogelijk eenduidige benadering bij het houden van toezicht (geen verschil tussen toezichthouders RWS en WS gewenst);
- blijf inzetten op goede communicatie tussen OG en ON (open, helder en transparant)
- Nog af te handelen punten uit de evaluatie 2009.

Vorbereiding:

- te late aanlevering van (voor)ontwerpnota's, minimaal 2 weken voor het (voor)ontwerpoverleg dienen deze aangeleverd te zijn. Belangrijk omdat dit wat meer ruimte geeft om het traject goed na te kijken.
- ook de bestekken inclusief tekeningen dienen eerder aangeleverd te worden. Maand voor publicatie heeft de voorkeur. Dit voorkomt zoveel mogelijk wijzigingen nadat de bestekken op de aanbestedingskalender gepubliceerd zijn. Er wordt m.i. te makkelijk over gedacht dat we t/m de inlichtingen nog allerlei zaken kunnen aanpassen.
- het nut emvi begin ik steeds meer te betwijfelen. De beoordeling wordt steeds lastiger omdat de plannen niet veel voor elkaar onderdoen. M.a.w. ze kennen nu ondertussen allemaal het kunstje.
- zorg voor goede aandacht voor de aansluiting op reeds uitgevoerde werken. Hier moeten we juist vanuit het waterschap aandacht aan besteden. Hierdoor verklein je de kans dat er kleine overhoekjes e.d. niet worden opgeknapt. Voorbeeld hiervan is het traject tussen uitlaat Kerncentrale en de oostelijke sloehavendam.
- aandacht voor trappen en andere overgangen discontinuïteiten

Uitvoering:

- erg late invoering van SCB wat een onzekere start bij de werken veroorzaakte
- door het loslaten van traditionele toezicht het gevoel van minder grip te hebben op het verloop en de kwaliteit van de werkzaamheden.
- veel zaken worden door de aannemers goed opgepakt maar desondanks blijkt toch nog steeds dat adequaat en voldoende toezicht van belang is. Dit voorkomt dat er zaken achteraf gecorrigeerd moeten worden.
- het succes van SCB is (te) sterk afhankelijk van uitvoerder op het werk. Vanuit de bedrijfsleiding wordt de uitvoerder te weinig gepusht om volgens het PKP te werken. Als er maar wat verdiend wordt vindt men het al goed.
- ervoor waken dat de directie op de werken niet overruled wordt door afspraken die rechtstreeks tussen Kees & André en Bert en de directie/projectleiding van de aannemers gemaakt worden. Dit heeft in 2010 niet tot problemen geleid, maar er bestaat wel een gerede kans dat dit gebeurt.
- door de meetploeg van het waterschap is aangegeven dat zij beter op de hoogte gehouden willen worden wanneer er iets in gemeten moet worden. Vooral op werken waar weinig toezicht was gaf dit problemen. Beter afstemming is gewenst.
- als het het boventalud wordt ingekast zorg dan voor een zorgvuldig toezicht op het herstel hiervan en als de kleidikte te gering is dan moet er meer klei aangebracht (Bij Ritthem bijvoorbeeld zijn nog steeds scheuren in de kleilaag

aanwezig omdat na het terugzetten van de klei zakkingen/zettingen zijn opgetreden waardoor een randje is ontstaan).

- Verbeterpunten evaluatie SCB 2010 doorvoeren (de evaluatie is reeds in bezit van Bert Kortsmit);
- Verbeterpunten die zijn voortgekomen uit de twee recente risicosessies (zijn reeds in bezit van Ad van Ginneken);

Revisie:

- door de combinatie Liebregts de Biggelaar worden de revisietekeningen te laat aangeleverd
- registreer de afwijkingen die bij de uitvoering optreden zodat deze daadwerkelijk op de revisietekeningen terecht komen.
- monitoring uitgevoerde kruinverhoging De Val (let op evt. nazettingen), ook afdekking OSA met grond monitoren komende jaren;
- project Yerseke: afhandelen restpunten (onderzoek naar al dan niet aangebrachte grondverbetering);
- Bathpolders: afhandelen restpunten in onderhoudstermijn en bewaken afhandeling gemaakte afspraken met belanghebbenden